

Prolog

Ligesom alle andre, der har læst Bibelen, kendte jeg til opfattelsen af Babylon som en by, der er ensbetydende med lastefuldhed og Jordens vederstyggeligheder, hvad de så end måtte være. Og ligesom alle andre, der boede i Berlin under Weimarrepublikken, kendte jeg også til den ofte brugte sammenligning mellem de to byer. I den protestantiske Sankt Nikolaus-kirke i Berlin, hvor jeg som dreng kom sammen med mine forældre, virkede vores højkrøstede præst, dr. Rotpfad med stenansigtet, så bekendt med Babylon og dens topografi, at jeg mente, at han engang måtte have boet der. Hvilket kun øgede min fascination af navnet og fik mig til at slå det op i det *Konversations-Lexikon*, som fyldte en hel hylde i familiens bogreol. Men encyklopædien var ikke videre præcis med hensyn til vederstyggelighederne. Og selv om man ganske vist kunne finde masser af ludere og letlevende kvinder og rigelige mængder af synd i Berlin, er jeg ikke sikker på, om det var værre dér end i enhver anden metropol som London, New York eller Shanghai.

Bernhard Weiss fortalte mig, at sammenligningen var og altid havde været rent sludder, at det var som at sammenligne æbler med appelsiner. Han troede ikke på det onde og mindede mig om, at der ikke var love imod det noget sted, end ikke i England, hvor der var love imod næsten alting. I maj 1928 var den berømte Ishtar-port, den nordlige indgang til Babylon, endnu ikke blevet genopført på Berlins Pergamon-museum, så den preussiske hovedstads ry som det syndigste sted i verden var endnu ikke blevet understreget med rødt af byens moralvogtere, hvilket ville sige, at der stadig kunne sås tvivl. Måske var vi bare mere ærlige om vores eget moralske fordærv og mere tolerante over for andres laster. Og jeg burde vide det, for i 1928 var synd i alle dens endeløse udgaver mit ansvarsområde i Politipræsidiets på Berlins

Alexanderplatz. Kriminalistisk talt – hvilket var et nyt ord for os strisere, takket være Weiss – vidste jeg næsten lige så meget om emnet synd som masseorderen Gilles de Rais. Men med så mange døde i Den Store Krig og under den influenza, der fulgte umiddelbart derefter, og som tog livet af endnu flere millioner som en af Det Gamle Testaments plager, virkede det sandt at sige temmelig uvæsentligt at bekymre sig om, hvad folk stak op i næsen, eller hvad de foretog sig, når de tog tøjet af i deres mørklagte Biedermeier-sovewærelser. Og ikke kun i deres sovewærelser. På sommernætter lignede Tiergarten nogle gange et stutteri, så mange ludere var der, som kopulerede med deres kunder på græsset. Det er vel ikke særlig overraskende, at så mange tyskere oven på en krig, hvor de var tvunget til at dræbe for deres land, nu foretrak at kneppe.

På grund af alt det, der gik forud, og alt det, der fulgte efter, er det vanskeligt at udtale sig præcist eller afbalanceret om Berlin. På mange måder var det aldrig et behageligt sted og nogle gange et meningsløst, grimt sted. For koldt om vinteren, for varmt om sommeren, for beskidt, for tilrøget, for ildelugtende, for larmende og selvfølgelig forfærdeligt plaget af alt for mange mennesker ligesom Babel, som er et andet navn for Babylon. Alle byens offentlige bygninger var opført som hyldest til et tysk rige, der knap nok nogen sinde havde eksisteret og ligesom byens værste slum og lejekaserner næsten fik alle, der stiftede bekendtskab med dem, til at føle sig umenneskelige og ubetydelige. Ikke fordi nogen egentlig keredede sig om Berlins indbyggere (byens herskere gjorde bestemt ikke), eftersom de ikke var videre imødekommende eller venlige eller velopdragne, de var ganske ofte dumme, tungnemme, sløve og nådeløst vulgære, og grusomme og brutale var de altid. Voldsomme mord var almindeligt udbredte og blev for det meste begået af berusede mænd, der kom hjem fra værts- huset og kvalte deres koner, fordi de var så omtågede af øl og snaps, at de ikke anede, hvad de foretog sig. Men nogle gange var sagen meget værre: en Fritz Haarmann eller en Karl Denke, en af disse mærkværdige, gudløse tyskere, som tilsyneladende myrdede for mordets egen skyld. Selv ikke dét forekom længere så overraskende, idet der i Weimartyskland måske fandtes en ligegyldighed over for pludselig død og

menneskelig lidelse, som ligeså var en uundgåelig arv fra Den Store Krig. Vores to millioner døde var lige så mange som Storbritanniens og Frankrigs tilsammen. Der findes marker i Flandern, som rummer så mange af vores unges knogler, at de er mere tyske end Unter den Linden. Og selv nu, ti år efter krigen, er gaderne altid fulde af de lemlæstede og de lamme, mange af dem stadig i uniform, som tigger småmønter uden for jernbanestationer og banker. Det er sjældent, at Berlins offentlige rum ikke ligner et maleri af Pieter Brueghel.

Men ikke desto mindre var Berlin også et vidunderligt, inspirerende sted. Trods de mange netop opremsede grunde til ikke at synes om byen var den et stort, klart spejlbillede af verden, og følgelig var den for alle, der var interesserede i at leve i den verden, en pragtfuld gengivelse af menneskenes liv i al deres fascinerende stråleglans. Jeg ville ikke have levet noget andet sted end i Berlin, om man så havde betalt mig for det, især nu hvor Tyskland havde overstået det værste. Oven på Den Store Krig, influenzaen og inflationen var tingene ved at blive bedre, om end det gik langsomt, men tiderne var stadig svære for mange mennesker, først og fremmest i den østlige del af byen. Men det var svært at forestille sig Berlin lide samme skæbne som Babylon, som ifølge *Konversations-Lexikon* blev udsløjet af kaldæerne, der smadrede dens mure, templer og paladser og smed brokkerne i havet. Sådan noget ville aldrig ske for os. Hvad der end fulgte nu, var vi nok i sikkerhed for en udsløjet af bibelske dimensioner. Det var ikke i nogens interesse – ikke i franskmændenes eller briternes og bestemt ikke i russernes – at se Berlin og i forlængelse heraf Tyskland blive offer for en guddommelig apokalyptisk hævntrøst.

Første del

Kvinder

Overalt ligets mysterium.

– MAX BECKMANN, *Selvportræt i ord*

Fem dage efter Rigsdagsvalget kaldte Bernhard Weiss, chefen for Berlins kriminalpoliti, mig til et møde på sit kontor på sjette sal i Alex. Indhyllet i røg fra en af sine foretrukne Black Wisdom-cigarer og siddende ved mødebordet ved siden af Ernst Gennat, en af hans bedste detektiver i drabsafdelingen, opfordrede han mig til at sætte mig. Weiss var otteogfyrre år gammel og berliner, ikke særlig høj, slank, net grænsende til det akademiske, med runde briller og et fint, veltrimmet overskæg. Han var også advokat og jøde, hvilket gjorde ham upopulær blandt mange af vores kolleger, og han havde måttet overvinde en hel del fordomme for at nå dertil, hvor han var. I fredstid havde jøder haft forbud imod at blive officerer i den preussiske hær, men da krigen brød ud, søgte Weiss om optagelse i den kongelige bayerske hær, hvor han hurtigt steg til kaptajnsrang og gjorde sig fortjent til et Jernkors. Efter krigen havde han på anmodning fra Indenrigsministeriet reformeret Berlins politikorps og gjort det til en af de mest moderne styrker i Europa. Men det måtte alligevel siges, at han var en politimand med et usædvanligt udseende; han mindede mig altid lidt om Toulouse-Lautrec.

Der lå et chartek åbent foran ham, og efter dets udseende at dømme handlede det om mig.

“De har udført et godt stykke arbejde i Sædeligheden,” sagde han med sin affekterede, næsten teateragtige stemme. “Selv om jeg er bange for, at De kæmper en forgæves kamp mod prostitutionen her i byen. Alle disse krigsenker og russiske flygtninge klarer sig, som de bedst kan. Jeg har gentagne gange sagt til vores ledere, at hvis vi gjorde mere for at indføre ligeløn for kvinder, kunne vi løse Berlins problemer med prostitution fra den ene dag til den anden.

Men det er ikke derfor, De er her. Jeg regner med, at De har hørt, at

Heinrich Lindner har forladt styrken for at blive flyveleder i Tempelhof, hvilket medfører, at der er en ledig plads i mordbilen.”

“Javel.”

“Ved De, hvorfor han sagde op?”

Det gjorde jeg, men jeg ville nødig sige det og kom til at skære ansigt.

“Sig det kun. Jeg bliver ikke det mindste fornærmet.”

“Jeg har hørt, at han ikke brød sig om at tage imod ordrer fra en jøde.”

“Netop, Gunther. Han brød sig ikke om at tage imod ordrer fra en jøde.” Weiss sugede på cigaren. “Hvad med Dem? Har De problemer med at tage imod ordrer fra en jøde?”

“Nej, det har jeg ikke.”

“Eller med at tage imod ordrer fra nogen, for den sags skyld.”

“Nej. Jeg har ingen problemer med autoriteter.”

“Det glæder mig at høre. For vi tænker på at tilbyde Dem en permanent plads i bilen. Lindners plads.”

“Mig?”

“De lyder overrasket.”

“Kun fordi rygterne her på Alex går på, at inspektør Reichenbach skulle have pladsen.”

“Ikke medmindre De siger nej til den. Og selv da har jeg mine tvivl om den mand. Selvfølgelig vil folk sige, at jeg ikke skal vove at tilbyde pladsen til en anden jøde. Men det er slet ikke sagen. Efter vores mening er der stof i Dem til en god kriminalbetjent, Gunther. De er omhyggelig, og De ved, hvornår De skal holde munden lukket. Det er en god egenskab hos en kriminalbetjent. Meget god. Kurt Reichenbach er også en god kriminalbetjent, men hænderne sidder ret løst på ham. Mens han stadig gik i uniform, gav nogle af hans kolleger i korpset ham tilnavnet Siegfried, fordi han var alt for glad for at ty til sværdet. For at slå nogle af vores kunder med skæftet eller den flade side af klingens. Jeg har ingen problemer med, hvad en betjent gør i selvforsvar. Men jeg vil ikke have en politibetjent, der flækker hovedskaller for fornøjelsens skyld. Uanset hvis hovedskal det er.”

“Og han er ikke holdt op i mangel af sværdet,” sagde Gennat. “For nylig gik der rygter om, at han havde banket en SA-mand, som han

havde anholdt i Lichtenrade, en nazist, som havde stukket en kommunist ned. Intet blev bevist. Nok er han populær på Alex – selv nogle af antisemitterne kan åbenbart lide ham – men han har for meget temperament.”

“Præcis. Jeg siger ikke, at han er en dårlig politimand. Kun at vi mener, vi vil foretrække Dem frem for ham.” Weiss kiggede ned på papiret fra mit dossier. “Jeg ser, at De tog Deres Abitur. Men ikke gik på universitetet.”

“Krigen. Jeg meldte mig frivilligt.”

“Selvfølgelig.”

“Så altså. Vil De have pladsen? Den er Deres, hvis De vil.”

“Javel. Meget gerne.”

“De har selvfølgelig været tilknyttet Mordkommissionen tidligere. Så De har allerede arbejdet med mord, ikke sandt? Sidste år. Var det ikke i Schöneberg? Som De ved, foretrækker jeg, at alle mine kriminalbetjente har erfaring i at arbejde med drabssager sammen med en prima mand som Gennat her.”

“Hvilket får mig til at tænke over, hvorfor De mener, at jeg fortjener den permanente plads,” sagde jeg. “Den sag – Frieda Ahrendt-sagen – er blevet kold.”

“De fleste sager bliver kolde en overgang,” sagde Gennat. “Og det er ikke kun sager, der bliver kolde, det er også kriminalbetjente. Især her i byen. Glem aldrig det. Det ligger i jobbet natur. Ny tankegang er nøglen til opklaring af kolde sager. Faktisk har jeg nogle andre sager, De kan kigge på, hvis De nogen sinde får et tilnærmelsesvist roligt øjeblik. Kolde sager er det, der kan give en kriminalmand hans ry.”

“Frieda Ahrendt,” sagde Weiss. “Mind mig om den sag.”

“En hund fandt nogle ligdele pakket ind i brunt papir og begravet i Grünewald,” sagde jeg. “Og det var Hans Schniekert og gutterne i Afdeling J, der identificerede hende. Eftersom morderen var betænksom nok til at lade os få hendes hænder. Den døde piges fingeraftryk afslørede, at hun havde en dom for rapseri. Så skulle man tro, at det kunne have åbnet en masse døre. Men vi fandt ingen familie, ikke noget job, end ikke en sidst kendt adresse. Og fordi en avis var tåbelig nok til at udlove en betragtelig dusør for oplysninger, spildte vi en

masse tid på at tale med en række personer i offentligheden, som var mere interesserede i at tjene tusind reichsmark end i at hjælpe politiet. Mindst fire kvinder fortalte os, at deres mænd var gerningsmanden. En af dem antydede endda, at hendes mand oprindeligt ville koge ligdelene. Deraf avisens tilnavn til ham: Svineslagteren fra Grünewald.”

“Det er én måde at skaffe sig af med sin ægtemand på,” sagde Gennat. Beskyld ham for mord. Det er billigere end en skilsmisse.”

Efter Bernhard Weiss var Ernst Gennat den højest rangerende kriminalbetjent på Alex, og han var også den største og havde øgenavnet Den Store Buddha, så det var småt med plads i mordbilen, når Gennat var om bord. Weiss havde selv indrettet mordbilen. Den var udstyret med en radio, et lille klapbord med en skrivemaskine, medicinsk udstyr, masser af fotografiapparater og næsten alt andet, der behøvedes til opklaringen af et drab bortset fra en bønnebog og en krystal-kugle. Gennat havde et bidende berlinsk vid, der, som han sagde, var resultatet af at være født og opvokset i personalefløjen på Berlins Plötzensee-fængsel, hvor hans far var underdirektør. Det rygtedes endda, at Gennat havde spist morgenmad med bøddlen på henrettelsesdage. I løbet af min første tid på Alex havde jeg besluttet at iagttage manden og gøre ham til mit forbillede.

Telefonen ringede, og Weiss tog den.

“De stemmer på SPD, ikke sandt, Gunther?” spurgte Gennat.

“Det er rigtigt.”

“For vi har ikke brug for politik i bilen. Kommuniste, nazisme, det får jeg nok af derhjemme. Og De er enlig, ikke?”

Jeg nikkede.

“Godt. For dette job ødelægger et ægteskab. De kan se på mig og ikke urimeligt tænke, at jeg er ganske populær hos damerne. Men det varer kun, indtil jeg får en sag, der kræver min tilstedeværelse her på Alex dag og nat. Jeg er nødt til at finde mig en sød politidame, hvis jeg nogen sinde skal blive gift. Men hvor bor De så?”

“Jeg lejer et værelse i et pensionat på Nollendorfplatz.”

“Dette job betyder lidt mere i løn og en forfremmelse og måske et bedre værelse. I nævnte rækkefølge. Og De er på prøve i en måned eller to. Har pensionatet, De bor i, telefon?”

“Ja.”

“Tager De stoffer?”

“Nej.”

“Nogen sinde prøvet?”

“Lidt kokain en enkelt gang. For at se, hvad det var, alle snakkede om. Ikke noget for mig. Desuden havde jeg ikke råd til det.”

“Det er der vel ikke noget ondt i,” sagde Gennat. “Der er stadig behov for en masse smertestillende her i landet efter krigen.”

“Mange tager det ikke for smertelindring,” sagde jeg. “Hvilket tit kaster dem ud i en helt anden form for krise.”

“Der findes mennesker, som mener, at Berlins politi er i krise,” sagde Gennat. “Som mener, at hele byen er i krise. Hvad mener De, unge mand?”

“Jo større en by er, des flere kriser må man forvente. Jeg mener, at vi altid vil stå over for en krise af den ene eller den anden art. Det kan vi lige så godt vænne os til. Det er snarere ubeslutsomhed, der kaster os ud i kriser. Regeringer, som ikke kan få noget gennemført. Uden et klart flertal tror jeg ikke, at den nyeste bliver anderledes. Lige nu ser vores største problem ud til at være demokratiet selv. Hvad nytter det, når det ikke kan levere en levedygtig regering? Det er vor tids paradoks, og nogle gange er jeg bekymret for, at vi bliver trætte af demokratiet, inden det kan få styr på sig selv.”

Han nikkede, åbenbart for at erklære sig enig med mig, og gik videre til et andet emne.

“Nogle politikere giver ikke meget for vores opklaringsprocent. Hvad siger De til det, unge mand?”

“De politikere burde komme og møde nogle af vores kunder. Hvis de døde var lidt mere snakkesalige, kunne der måske være noget om snakken.”

“Det er vores opgave at høre på dem alligevel,” sagde Gennat. Et øjeblik flyttede han på sit enorme korpus og rejste sig så. Det var som at se en zeppelin lette. Gulvet knirkede, da han gik hen til tårnvinduet i hjørnet. “Hvis man hører godt efter, kan man stadig høre dem hviske. Som nu disse Winnetou-mord. Jeg forestiller mig, at hans ofre taler til os, men vi har bare ikke forstået, hvilket sprog de taler.” Han pegede

ud ad vinduet på storbyen. "Men det er der en, der har. En dernede, måske på vej ud af Hermann Tietz' stormagasin. Måske Winnetou selv."

Weiss var færdig med sin telefonsamtale, og Gennat gik tilbage til mødebordet, hvor han tændte sin egen krasse cigar. Efterhånden drev der lidt af en skyformation hen over bordet. Den mindede mig om gas, der drev over ingenmandsland.

Jeg var for nervøs til selv at tænde en cigaret. For nervøs og for respektfuld over for mine overordnede, for jeg nærrede stadig ærefrygt over for dem og var forbløffet over, at de ville have mig med på deres hold.

"Det var ViPoPra," sagde Weiss.

ViPoPra var Berlins politipræsident, Karl Zörgiebel.

"Det lader til, at elpærefabrikken Wolfmium i Stralau netop er sprunget i luften. De første rapporter går på, at der er mange døde. Måske helt op til tredive. Han holder os underrettet.

Jeg må minde dig om, at vi er enige om ikke at bruge navnet Winnetou, når vi taler om vores skalperende morder. Jeg mener, at det er skadeligt for de stakkels afdøde piger at bruge den slags sensationsprægede navne. Lad os holde os til sagsnavnet, ikke, Ernst? Schlesischer Bahnhof. Det er en bedre sikkerhedsforanstaltning på den måde."

"Jeg beder om forladelse. Det sker ikke igen."

"Så velkommen til Mordkommissionen, Gunther. Resten af Deres liv har lige forandret sig for altid. De kommer aldrig til at se på folk på samme måde igen. Hver gang De fra nu af står ved siden af en mand ved et busstoppested eller på et tog, vil De tage bestik af ham som potentiel morder. Og det vil De gøre ret i. Statistikkerne viser, at de fleste mord i Berlin begås af almindelige lovlydige borgere. Med andre ord af folk som Dem og mig. Er det ikke rigtigt, Ernst?"

"Jo. Det hører til sjældenhederne, at jeg møder en morder, som ligner en morder."

"De kommer til at se ting, der er fuldkommen lige så slemme som de ting, De så i skyttegravene," tilføjede han. "Bortset fra at nogle af ofrene bliver kvinder og børn. Men vi er nødt til at gøre os hårde. Og De vil opdage, at vi har det med at fortælle vittigheder, som de fleste ikke ville finde morsomme."

“Javel.”

“Hvad ved De om disse mord ved Schlesischer Bahnhof, Gunther?”

“Fire lokale prostituerede myrdet på lige så mange uger. Altid om natten. Den første tæt ved Schlesischer Bahnhof. Alle sammen slået i hovedet med en knophammer og derpå skalperet med en meget skarp kniv. Som af indianeren fra Karl Mays berømte romaner, der har givet morderen hans tilnavn.”

“De har læst romanerne, formoder jeg?”

“Vis mig en tysker, der ikke har, så skal jeg vise Dem en mand, der ikke kan læse.”

“Syntes De om dem?”

“Altså, det er nogle år siden – men ja.”

“Godt. Jeg ville ikke bryde mig om en mand, som ikke syntes om en god western af Karl May. Hvad ved De ellers? Om mordene, mener jeg.”

“Ikke meget.” Jeg rystede på hovedet. “Der er sandsynlighed for, at morderen ikke kendte ofrene, hvilket gør ham svær at fange. Det kan være, at det er pludselige indskydelser, der driver hans handlinger.”

“Ja, ja,” sagde Weiss, som om han havde hørt det alt sammen før.

“Mordene lader til at have en betydning for antallet af piger på gaden,” sagde jeg. “Der er færre prostituerede ude, end der var tidligere. Dem jeg har talt med siger, at de er bange for at arbejde.”

“Ellers noget?”

“Altså ...”

Weiss sendte mig et undrende blik. “Spyt ud, mand. Lige meget hvad det er. Jeg forventer, at alle mine kriminalbetjente taler lige ud af posen.”

“Kun det at de prostituerede har et andet navn for disse kvinder. Fordi de er blevet skalperet. Da den sidste blev myrdet, hørte jeg hende omtalt som endnu en Pixavon-dronning.” Jeg holdt en lille pause. “Ligesom shampooen.”

“Ja, jeg har hørt om Pixavon-shampoo. Som annoncerne udtrykker det: en shampoo som bruges af ‘gode hustruer og mødre’. Lidt gadehjørneironi. Ellers andet?”

“Ikke ret meget. Kun hvad aviserne skriver. Min værtinde, Frau Weitendorf, har fulgt sagen ganske nøje. Som man kunne forvente,

så makabre som fakta er. Hun elsker et godt mord. Vi er alle sammen tvangsindlagt til at høre på hende, mens hun serverer morgenmad for os. Ikke just det mest appetitvækkende emne, men sådan er det.”

“Det interesserer mig. Hvad har hun at sige om det?”

Jeg ventede lidt og så Frau Weitendorf for mig i sin sædvanlige talestrøm, fuld af næsten retskaffen indignation og tilsyneladende uden at kere sig om, hvorvidt nogen af hendes pensionærer hørte efter. Hun var stor af bygning og havde et dårligt tilpasset gebis og to bulldogs lige i hælene og var en af de kvinder, som holdt af at tale, med eller uden tilhørere. Den langærmede kvilte morgenkåbe hun bar til morgenmad, fik hende til at ligne en knarvorn kinesisk kejser, et indtryk som forstærkedes af hendes dobbelthager.

Ud over Weitendorf var vi fire i huset: en englænder ved navn Robert Rankin, som påstod at være forfatter, en bayersk jøde kaldet Fischer, som sagde, at han var handelsrejsende, men som sikkert var en eller anden form for svindler, og en ung kvinde ved navn Rosa Braun, som spillede saxofon i et danseorkester, men som næsten med sikkerhed trak lidt ved siden af. Sammen med Frau Weitendorf udgjorde vi en usandsynlig kvintet, men vi var måske et perfekt tværsnit af det moderne Berlin.

“Hvad angår Frau Weitendorf, så ville hun sige noget i denne retning: For de piger, der får halsen skåret over, er det en erhvervsrisiko. Når man tænker over det, er de virkelig selv ude om det. Og er et liv ikke flygtigt nok, uden at man sætter det unødigt på spil? Sådan har det ikke altid været. Det her var en respektabel by før krigen. Menneskeliv holdt op med at have nogen større værdi efter 1914. Det var slemt nok, men så kom inflationen i 1923 og gjorde vores penge værdiløse. Livet betyder ikke så meget, når man har mistet alt. Desuden kan enhver se, at denne by har vokset sig for stor. Fire millioner mennesker bor klemt tæt op ad hinanden. Det er ikke naturligt. Og nogle af dem lever som dyr. Især øst for Alexanderplatz. Så hvorfor skulle det overraske os, hvis de ter sig som dyr? Der er ingen sans for anstændighed. Og med alle de polakker og jøder og russere, der har boet her siden bolsjevikernes revolution, er det så så mærkeligt, at disse unge kvinder går hen og bliver slået ihjel? Mærk Dem mine ord, det skal

nok vise sig, at det var en af dem, der dræbte de kvinder. En jøde. Eller en russer. Eller en russisk jøde. Spørger De mig, så var der en grund til, at zaren og bolsjevikkerne jog de mennesker ud af Rusland. Men den virkelige grund til, at de piger bliver slået ihjel, er denne: De mænd der vendte tilbage fra skyttegravene, vendte tilbage med en smag for at slå ihjel, som skal tilfredsstilles. Ligesom vampyrer behøver blod for at overleve, behøver disse mænd slå nogen ihjel, *hvem som helst*. Vis mig en mand, som var soldat i skyttegravene, som siger, at han ikke har ønsket at slå nogen ihjel, efter at han kom hjem, og jeg skal vise Dem en løgnhals. Det er ligesom den jazzmusik, disse negre spiller på natklubberne. Det sætter deres blod i kog, hvis De spørger mig.”

“Hun lyder aldeles rædsom,” sagde Weiss. “Det overrasker mig, at De bliver der og spiser morgenmad.”

“Den er med i værelsets pris.”

“Jaså. Fortæl mig nu, hvad denne rædsomme gimpe siger om, hvorfor morderen skalperer disse kvinder.”

“Fordi han hader kvinder. Hun mener, at det under krigen var kvinderne, som dolkede mændene i ryggen ved at tage deres arbejde til den halve betaling, så da mændene vendte hjem, fandt de kun job til en latterlig løn, eller mere sandsynligt slet ikke nogen job, fordi kvinderne stadig udførte dem. Det er derfor, han slår dem ihjel, og derfor han skalperer dem. Rendyrket had.”

“Og hvad mener De? Om hvorfor denne galning skalperer sine ofre.”

“Jeg tror nok, jeg gerne vil kende flere fakta, inden jeg kaster mig ud i spekulationer.”

“Prøv alligevel. Men jeg kan sige så meget: Ingen af skalperne er blevet fundet. Derfor må vi konkludere, at han beholder dem. Han lader ikke til at foretrække nogen bestemt hårfarve. Vi kan let komme til den konklusion, at han dræber for at få fat i skalpen. Hvilket fører frem til dette spørgsmål: Hvorfor? Hvad får han ud af det? Hvorfor finder en mand på at skalpere en prostitueret?”

“Han kan være en forkvaklet, pervers person, som ønsker at være en kvinde,” sagde jeg. “Der er masser af transvestitter i Berlin. Måske har vi med en mand at gøre, som vil bruge håret til en paryk.” Jeg rystede på hovedet. “Jeg ved godt, det lyder latterligt.”

“Ikke mere latterligt, end at Fritz Haarmann tilberedte og spiste sine ofres indre organer,” sagde Gennat. “Eller at Erich Kreuzberg onanerede på de kvinders grave, som han havde myrdet. Det var sådan, vi fangede ham.”

“Når de siger det på den måde, nej, så er det nok ikke.”

“Vi har selv vores teorier om, hvorfor denne mand skalperer sine ofre,” sagde Weiss. “Eller det har dr. Hirschfeld i hvert fald. Han har rådgivet os i denne sag. Men jeg vil alligevel hilse Deres ideer velkomne. Uanset hvor besynderlige de er.”

“Så ender vi på simpelt kvindehad. Eller simpel sadisme. Et ønske om både at nedværdige og ydmyge og at udslette. Ydmygelse er ingen sag at påføre et mordoffer i Berlin. Jeg har altid ment, at det er ubeskriveligt, at denne by fortsætter sin praksis med at lade offentligheden få lov til at komme og beskue mordofres lig i det kommunale lighus. For en der ønsker at sikre sig, at hans ofre bliver ydmyget og nedværdiget, behøver man ikke lede længere end dertil. Det er på tide, at denne praksis bliver standset.”

“Jeg er enig,” sagde Weiss. “Og det har jeg også sagt til den preussiske indenrigsminister ved mere end én lejlighed. Men netop som det ser ud til, at der skal gøres noget ved sagen, står vi med en ny indenrigsminister.”

“Hvem er det denne gang?” spurgte Gennat.

“Albert Grzesinski,” sagde Weiss. “Vores egen tidligere politipræsident.”

“Nå, det er da et skridt i den rigtige retning,” sagde Gennat.

“Carl Severing var en god mand,” sagde Weiss, “men han havde for meget om ørerne, når han også skulle tage sig af de skiderikker i hæren – dem der allerede i hemmelighed træner til en ny krig. Men lad os ikke juble alt for højt over Grzesinski. Eftersom han også er jøde, er det rimeligt at sige, at udnævnelsen af ham næppe bliver mødt med universel entusiasme. Grzesinski er hans stedfars efternavn. Hans rigtige navn er Lehmann.”

“Hvorfor vidste jeg ikke det?” spurgte Gennat.

“Det ved jeg ikke, Ernst, jeg hører ellers, at du er detektiv. Nej, det vil overraske mig meget, hvis Grzesinski holder ret længe. Desuden har

han en hemmelighed, som hans fjender inden længe kommer til at udnytte. Han bor ikke sammen med sin kone, men med sin elskerinde. En amerikansk skuespillerinde. De trækker på skuldrene, Bernie, men det er kun menige borgere i Berlin, der har lov til at være umoralske. Vores valgte repræsentanter har ikke lov til virkelig at være repræsentative, faktisk er det forbudt for dem selv at have nogen laster. Især når de er jøder. Se bare på mig. Jeg er praktisk talt en helgen. Disse cigarrer er min eneste last.”

“Hvis De siger det.”

Weiss smilede. “Det er rigtigt, Bernie. Tag aldrig nogens ord for pålydende. Ikke medmindre de allerede er blevet fundet skyldige.” Han skrev en besked på et stykke papir og kørte blæksugeren over det. “Tag det her med til lønningskontoret. De giver Dem en ny lønningsbog og et nyt legitimationsskilt.”

“Hvornår begynder jeg?”

Weiss trak i sin urkæde, indtil et dobbeltkapslet guldur lå i hans håndflade.

“De er allerede begyndt. Ifølge Deres dossier har De et par fridage til gode, er det rigtigt?”

“Ja. Fra og med på tirsdag.”

“Nå, men indtil da er De Mordkommissionens weekendvagthavende. Tag eftermiddagen fri og sæt Dem ind i papirerne om mordene ved Schlesischer Bahnhof. Det skulle kunne holde Dem vågen. For hvis nogen skulle blive myrdet i Berlin mellem i dag og på tirsdag, er De første mand på gerningsstedet. Så lad os for Deres skyld håbe, at det bliver en stille weekend.”

Jeg indløste en check i Darmstädter und Nationalbank for at kunne klare mig igennem weekenden og gik så over til den kæmpemæssige statue af Herkules, som var muskuløs og gnaven og havde en øjensynligt brugbar kølle over skulderen, og bortset fra at han var nøgen, mindede han mig om en patruljebetjent, som lige havde genoprettet ro og orden i en drikkebule i byens østlige del. På trods af hvad Bernhard Weiss havde sagt, behøvede en strisser mere end et politiskilt og nogle kraftudtryk for at lukke et værtshus ved midnatstid, for når

tyskere har fuldet sig hele dagen og det halve af natten, har man brug for et venligt overtalelsesmiddel, så man bedre kan banke i bardisken og skaffe sig deres opmærksomhed.

Ikke fordi børnene der lænede sig ind over fontænenes kant, skændede Herkules megen opmærksomhed, de var mere interesserede i de mønter, der var blevet kastet i vandet i årenes løb, og at beregne den enorme formue, der lå dernede. Jeg skyndte mig forbi stedet og styrede mod et højt hus på hjørnet af Maassenstrasse med mere snirkelværk end en fem-lags bryllupskage og en barmsvær balkonfacade, der fik en til at tænke på Frau Weitendorf selv.

Jeg rådede over to værelser på fjerde sal: et meget smalt soveværelse, en stue med en keramikovn, der lignede en pistaciefarvet domkirke, og en servante med marmorplade, som altid fik mig til at føle mig som en præst, når jeg stod foran den og barberede og vaskede mig. Stuen var desuden udstyret med et lille skrivebord med stol og en kantet lænestol, der knirkede og pruttede mere end en Østersøkaptajn. Alt i mine værelser var gammelt og solidt og formentlig uforgængeligt – den slags møbler som fabrikanterne i kejser Wilhelms tid havde fremstillet til at holde mindst lige så længe som vores kejserrige, hvor længe det så end måtte vare. Mit yndlingsinventar var et stort indrammet mezzotintetryk af Georg Wilhelm Friedrich Hegel. Hegel havde tyndt hår, hængekøjer under øjnene og noget, der lod til at være et slemt tilfælde af luft i maven. Jeg kunne lide det, fordi jeg, hver gang jeg havde tømmermænd, kiggede på det og lykønskede mig selv med, at uanset hvor skidt jeg følte mig, kunne jeg ikke have følt mig lige så skidt, som Hegel måtte have følt sig, mens han sad model for den mand, der latervækkende nok blev kaldt kunstneren. Frau Weitendorf havde fortalt mig, at hun var i familie med Hegel på sin mors side, og det kunne godt have været sandt, hvis ikke hun også havde oplyst mig om, at Hegel var en berømt komponist, hvormed det blev mig klart, at hun mente Georg Friedrich Händel, hvilket fik hendes historie til at virke lidt mindre sandsynlig. For at maksimere hendes lejeindtægt lå hendes eget værelse i korridoren på øverste etage, hvor hun sov bag en høj skærm på en ildelugtende sovesofa, som hun delte med sine to franske bulldogs. Praktiske omstændigheder og behov for penge vejede tun-

gere end status. Nok var hun frue i sit eget hus, men hun betragtede bestemt ikke nogen af sine lejere som slaveagtigt underkastet hendes vilje, hvilket vel var ganske hegelsk af hende.

De andre lejere holdt sig for sig selv bortset fra ved måltiderne, og det var der, jeg stiftede bekendtskab med Robert Rankin, den flotte, blege englænder, som havde værelserne under mine. Ligesom mig havde han gjort tjeneste ved Vestfronten, blot i Royal Welsh Fusiliers, og efter adskillige samtaler blev vi klar over, at vi havde stået over for hinanden ved en strækning ingenmandsland under slaget ved Loos i 1915. Han talte næsten perfekt tysk, sikkert fordi hans rigtige navn var von Ranke, men dette havde han været nødt til at ændre under krigen af indlysende grunde. Han havde skrevet en roman om sine oplevelser med titlen *Pack up your troubles*, men den havde vist sig upopulær i England, og han håbede at kunne sælge den til en tysk forlægger, så snart han havde oversat den. Ligesom de fleste veteraner, deriblandt mig selv, var de fleste af Rankins ar usynlige. Han havde svækkede lunger efter en granatekspllosion ved Somme, men endnu mere usædvanligt var det, at han havde fået et alvorligt elektrisk stød fra en felttelefon, som var blevet ramt af et lyn, og det havde givet ham en patologisk frygt for at benytte nogen form for telefon. Frau Weitendorf kunne lide ham, fordi han havde ulastelige manerer, og fordi han betalte hende ekstra for at gøre hans værelser rene, men hun kaldte ham alligevel "Spionen", når han ikke var til stede. Frau Weitendorf var nazist og mente, at alle udlændinge var upålidelige.

Jeg kom hjem til huset med mappen fuld af politipapirer og sneg mig hastigt op ad trappen til mit værelse i håb om at undgå enhver, der måtte være hjemme. Jeg kunne høre Frau Weitendorf tale med Rosa i køkkenet. På det seneste havde Rosa spillet tenorsax i den eksklusive Haller-Revue på Friedrichstrasse, som var det fornemste af alle de topløse shows i Berlin med et casino og flere VIP-afdelinger og en vældig god restaurant. Men der var masser af grunde til ikke at bryde sig om stedet – ikke mindst antallet af gæster der trængtes derinde, mange af dem udlændinge – og sidste gang jeg havde været der, havde jeg lovet mig selv og min tegnebog, at jeg aldrig ville sætte mine fødder der igen. Jeg var sikker på, at Rosa, når hun var færdig med at spille

saxofon, ikke var for fin på den til at tjene lidt ekstra ved siden af. En gang eller to, hvor jeg var kommet meget sent hjem fra Alex, var jeg stødt på Rosa i færd med at smugle en kunde ovenpå. Det kom ikke mig ved, og jeg ville bestemt aldrig have fortalt det til “Golemmen” – det var, hvad alle lejerne kaldte Frau Weitendorf, fordi hun gik med en stor, stiv gul paryk, der lignede et stort franskbrød, som var præcis mægtig til den, uhyret bar i skrækfilmen af samme navn.

Sagen var, at jeg havde en svaghed for Rosa og ikke følte mig kvalificeret til at dømme hende for at ville tjene lidt ekstra. Jeg kunne have taget fejl, men da jeg en dag smuglyttede på trappen, fik jeg det indtryk, at Frau Weitendorf kunne have forsøgt at arrangere noget mellem Rosa og en af hendes venner fra Nollendorfplatz Theater, hvor hun, som hun aldrig blev træt af at fortælle os, engang havde været skuespillerinde – hvilket betød, at Golemmen nok drev lidt alfonseri ved siden af.

Siden inflationen i 1923 havde næsten alle, deriblandt en hel del politifolk, haft brug for lidt ekstratjanser for at få det hele til at løbe rundt, og min værtinde og Rosa var ikke forskellige fra alle andre. De fleste forsøgte at tjene nok til at klare sig, men det var aldrig nok til at få fast grund under fødderne. Jeg kendte mange strissere, som solgte narkotika – kokain var faktisk ikke ulovligt – illegal spiritus, hjemmelavede pølser, udenlandsk valuta, sjældne bøger, sjofle postkort eller ure snuppet fra døde eller døddrukne personer, de fandt på gaden. En overgang supplerede jeg selv min løn ved nu og da at sælge en historie til Rudolf Olden, en ven på *Berliner Tageblatt*. Olden var foruden at være journalist også sagfører og, hvad vigtigere var, en liberal, som troede på ytringsfrihed, men det stoppede jeg med, da Ernst Gennat så mig tale med ham på en bar og truede med at lægge to og to sammen. Ikke fordi jeg nogen sinde ville have givet Olden følsomme oplysninger, det var mest tips om nazister og kommunister i Afdeling 1A, det politiske politi, som burde være bemandet med strissere, der ikke havde tilhørsforhold til noget parti. For eksempel gav jeg Olden nogle noter, jeg havde taget under en tale, politiinspektør Arthur Nebe holdt ved et møde i Det Preussiske Politiforbund, Schrader-Verband. Og selv om Olden ikke nævnte Nebe ved navn, vidste alle på Alex, hvem det var, der blev citeret i avisen.